

OÜ Inseneribüroo STEIGER

Ramsi Turvas AS
Napsi turbamaardlas turba aktiivse
reservvaru osaliselt kaevandamisväärseks
tunnistamise seletuskiri
(varu seisuga 31.03.2026. a)

Töö nr 26/5503

Tallinn 2026

Kinnitan:

Erki Vaguri
Juhatuse liige

/allkirjastatud digitaalselt/

Seletuskirja koostas:

Tauri Põldema
Mäeinsener

/allkirjastatud digitaalselt/

SISUKORD

1	SISSEJUHATUS.....	4
2	MAAVARA	
	KAEVANDAMISVÄÄRSEKS	
	TUNNISTAMISE PÕHJENDUS	5
3	VARU ARVUTUS	6
4	KOKKUVÕTE.....	7

GRAAFILISED LISAD

1. Ümberhinnatavate varuplokkide asendiplaan, M 1:5 000 (graafiline lisa 1/1)

1 SISSEJUHATUS

Ramsi Turvas AS kaevandab Napsi turbamaardlas (registrikaart nr 144) Napsi turbatootmisalal maavara kaevandamise loa VILM-011 (kehtivusaeg 27.12.2049. a) alusel. 2017. aastal võeti keskkonnaloa taotlusega Napsi turbatootmisala lääneküljelt välja kaks nurgatükki, kuna neil oli kattuvus Pulgaru oja ehk Loodi peakraavi kalda piiranguvööndiga. Pulgaaru oja ehk Loodi peakraav ei ole looduslik oja või maaparanduse eesmärkidel rajatud kraav, vaid tegemist on ajalooliselt väljaehitatud turbatootmisala kogujakraaviga. Looduskaitseaduse § 37 lõikes 4 on sätestatud, et kalda piiranguvööndis maavara kaevandamise keeld ei laiene kaevandamise tõttu tekkinud tehisveekogule, mis asub maardlal, mäeeraldisel või selle teenindusmaal, kuni kaevandatud maa korrastamise kohustuse täidetuks tunnistamiseni maapõueseaduses sätestatud korras. Keskkonnaamet nõustus 01.12.2025 kirjaga nr 12-1/25/21670-2, et ajalooliselt on Pulgaaru oja näol tegemist turbatootmisala kogujakraaviga ehk kaevandamise tõttu tekkinud tehisveekoguga, mille kalda piiranguvööndis rakendub looduskaitseaduse § 37 lõikes 4 sätestatud erand, mis lubab antud veekogu kaldal maavara kaevandada. Varu arvelevõtmine kahel lahustükil Veerekraavi otste piirkonnas juba väljaehitatud ja taimkatteta tootmisalal kuni Veerekraavini ei ole Keskkonnaameti hinnangul vastuolus looduskaitseadusega.

Maapõueseaduse § 23 kohaselt saab kaevandada maavara, mille varukategooriaks on määratud aktiivne tarbevaru. Küll aga annab maapõueseaduse § 24 võimaluse tunnistada maavara aktiivne reservvaru ilma täiendava geoloogilise uuringuta kaevandatavaks ja kasutatavaks. Selleks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

2. maardla, milles reservvaru paikneb, on lihtsa ja ühtlase ehitusega.
3. reservvaru piirneb vahetult sama maavara tarbevaruga või paikneb tarbevaru lamamis või lasumis.
4. reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise asjakohasust tõendab kaevandamine samas maardlas.
5. reservvaru asub maardla äärealal ning selle kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise eesmärk on maavara säästlik kasutamine.

Käesoleva seletuskirja eesmärk on esitada põhjendused aktiivse reservvaru kaevandamisväärseks tunnistamiseks.

2 MAAVARA KAEVANDAMISVÄÄRSEKS TUNNISTAMISE PÕHJENDUS

Keskkonnaametile esitatud Napsi turbatootmisala kaevandamisloa muutmise taotluse alusel on osaline pindalaline kattuvus taotletava mäeeraldise lääne- loodekülgel aktiivse reservvaruga (plokid 3 aR ja 4 aR). Seega taotleb Ramsi Turvas AS plokkides 3 aR ja 4 aR kahel lahustükil kogupindalal 1,01 ha (graafiline lisa 1/1) aktiivse reservvaruna arvel oleva vähe- ja hästilagunenud turba kaevandamisväärsaks tunnistamist.

Esimene tingimus reservvaru kaevandamisväärsaks tunnistamisel on, et maardla, kus reservvaru asub, on lihtsa ja ühtlase ehitusega. Napsi turbamaardla paikneb Sakala kõrgustiku lääneserval kirde–edelasuunalise maetud oru kohal. Aluspõhjas avanevad siin Kesk-Devoni Aruküla lademe liivakivid, nendel lasub 20– 30 m paksune pinnakate. Turbamaardlaga piirneval alal koosneb pinnakate peamiselt moreenist, turba lamamis lasuvad sellel jääjärvesetted (liiv, saviliiv, liivsavi) ning soosetted. Turbalasundi paksus Napsi turbatootmisala lasundi keskmine paksus oli 1996. a uuringu andmeil 6,22 m. Käesolevaks ajaks on lasundi keskmine paksus kaevandamise ja lasundi tihenemise tulemusena vähenenud 4,33 meetrini, sellest umbes poole moodustab vähelagunenud turvas Maardla turbalasund koosneb raba-, rabasega- ja madalsootüüpi turbast. Napsi turbamaardla on tervikuna ühtlase ehitusega ning geoloogiline läbilõige. Vähelagunenud turba kihi keskmine paksus on 2,18 meetrit ning hästilagunenud turba kihi keskmine paksus on 2,42 meetrit.

Mõlemad reservvaru plokkide osad, mida soovitakse kaevandamisväärsaks tunnistada, külgnevad turba aktiivsete tarbevaru plokkidega, mis on hõlmatud Napsi turbatootmisala mäeeraldisega (maavara kaevandamise luba VILM-011), kus kaevandab RAMSI TURVAS AS. Aktiivse reservvaru plokkidega külgnevad Napsi turbamaardla aktiivse tarbevaru plokid 2 aT (vähelagunenud turvas) ja 1 aT (hästilagunenud turvas). Nimetatud asjaoluga on täidetud reservvaru kaevandamisväärsaks tunnistamise tingimused nr 2 ja 3. Samuti on need osad juba olnud mäeeraldise osad.

Reservvaru kaevandamisväärsaks tunnistamise tingimus nr 4 kohaselt peab reservvaru asuma maardla äärealal ning selle kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamise eesmärk on maavara säästlik kasutamine. Käesoleva taotlusega hõlmatud plokkide 3 aR ja 4 aR osad paiknevad kehtiva mäeeraldise lääne-loodepiiril (taotletavate osaplokkide paiknemine on esitatud graafilisel lisal 1/1). Nimetatud plokkide osad ei ole iseseisvalt majanduslikult kaevandatavad ning maavara säästliku kasutamise põhimõttest lähtudes on otstarbekas nende kaevandamine samaaegselt Napsi turbatoomisalal toimuvate töödega.

Lisaks on plokkide 3 aR ja 4 aR puhul tegemist varasemalt ettevalmistatud aladega, mis arvati 2017. aasta taotluse alusel mäeeraldise koosseisust välja. Nende alade taaslülitamine mäeeraldise koosseisu võimaldab muuta turbatoomisala töökorralduse efektiivsemaks ning taastada ala terviklikkuse.

3 VARU ARVUTUS

Aktiivse reservvaru plokki 3 aR pindala on 194,62 ja 4 aR pindala on 45,02 ha ning taotletava Napsi turbatootmisala mäeeraldisega kattuvad nimetatud plokid vastavalt ~0,5% ulatuses ja 2% ulatuses. Kaevandamisvääreks tunnistatavad plokkide 3 aR ja 4 aR osad asuvad mäeeraldisel lääne ja loodepiiril kahel lahustükil pindalaga – läänepiiril lahustükk pindalaga 0,51 ha (piiripunktid 1-3) ning loodepiiril lahustükk pindala 0,50 ha (piiripunktid 4-6).

Napsi turbatootmisala maavara kaevandamise koguste üleviimisel mahult massile tuleb kasutada järgmist koefitsienti: 4 aR – 0,119 ning 3 aR – 0,180.

Aktiivse reservvaru 3. ja 4. ploki piiride korrigeerimine põhjustab aktiivse tarbevaru 1. ja 2. ploki pindala suurenemise 3. ja 4. ploki 1,01 ha võrra. Kuna lisanduv pind paikneb olemasoleva mäeeraldisel lääneserval, leiame turba keskmise paksuse seal VIII uuringusihil paiknevate uuringupunktide andmete alusel. Kuna ala on varasemalt ette valmistatud, siis sugekiht on eemaldatud. Taotletava turbavaru arvutuste tulemused on toodud tabelis 4.1.

Tabel 4.1 Kaevandamisvääreks tunnistatav varu Napsi turbamaardlas (varu kogus seisuga 31.03.2026. a)

Plokk	Keskmine paksus, m	Koefitsent	Ploki pindala, ha	Ploki Varu, tuh t	Ümberhinnatava osaploki pindala, ha	Ümberhinnatava osaploki varu, tuh t
Plokk 4 aT (VL)	1,13	0,119	45,02	54	0,51	0,7
					0,50	0,7
Plokk 3 at (HL)	1,94	0,180	194,62	864	0,51	1,8
					0,50	1,8

4 KOKKUVÕTE

Lähtuvalt eelpooltoodust ning arvestades, et Napsi turbamaardla on lihtsa ja ühtlase ehitusega ning reservvaru kasutusväärsust kinnitab Ramsi Turvas AS-i Napsi turbatootmisalal kaevandamiskogemus ja tootmispraktika, siis palume hinnata aktiivne reservvaru kaevandatavaks ja kasutatavaks järgnevates mahtudes:

- hästilagunenud turba aktiivne reservvaru 3,6 tuh t plokis 3 aR pindalal 1,01 ha;
- vähelagunenud turba aktiivne reservvaru 1,4 tuh t plokis 4 aR pindalal 1,01 ha.

Palume lisada kaevandatavaks ja kasutatavaks tunnistamisel registrisse hilisema aruandluse lihtsustamiseks arvutatud mahud plokkide 1 aT ja 2 aT sisse:

- plokk 1 – pindalal 155,14 ha, hästilagunenud turba varu 666,451 tuh t;
- plokk 2 – pindalal 145,06 ha, vähelagunenud turba varu 319,446 tuh t.